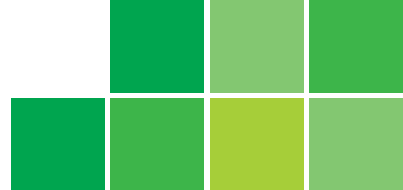

**ŚWIADCZENIA RODZINNE
W RAMACH KOORDYNACJI
SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA
SPOŁECZNEGO**

ISBN: 978-83-922246-9-3

©Copyright by Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, 2012.

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu
ul. Słowackiego 114; 87-100 Toruń
www.ropstorun.home.pl

Korekta:

Joanna Ścibek

Skład i druk:

Partner Poligrafia Andrzej Kardasz
15-703 Białystok, ul. Zwycięstwa 10
www.partnertpoligrafia.pl

Publikacja opracowana i wydana w ramach projektu systemowego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu pn. „Akademia Pomocy i Integracji Społecznej – Wsparcie Kadr”, Priorytet VII; Poddziałanie 7.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Publikacja dystrybuowana bezpłatnie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

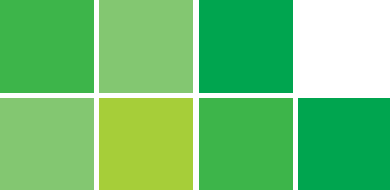
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

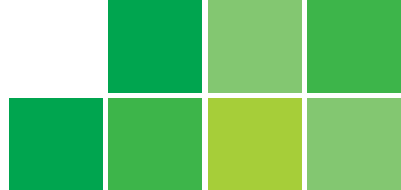

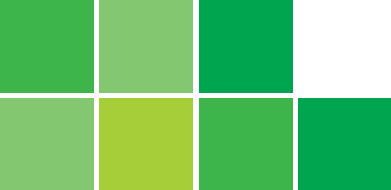
www.wsparciekadr.ropstorun.pl

Człowiek - najlepsza inwestycja

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

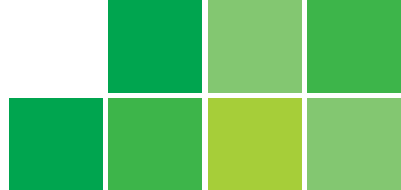

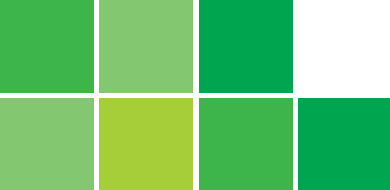

Świadczenia rodzinne w kontekście przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

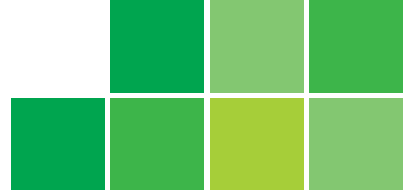

Od 1 maja 2004 roku Polska jest pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. Możemy swobodnie podróżować po terytorium Wspólnoty, osiedlać się, podejmować pracę czy też studiować w miejscach zgodnych z naszymi preferencjami. Prawo do swobodnego przemieszczania się w obrębie Unii nie miałoby jednak w praktyce żadnego znaczenia, gdyby nie towarzyszyły mu dodatkowe gwarancje w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Gwarancje te stwarza właśnie koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

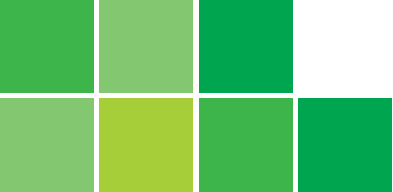
Osoby, które mieszkają i wykonują pracę w danym (jednym) państwie, korzystają z ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego na podstawie wewnętrznych przepisów tego państwa. Owe przepisy regulują prawa i obowiązki tychże osób w odniesieniu do obciążeń (składek) oraz korzyści (świadczeń) w ramach systemu zabezpieczenia społecznego państwa, w którym mieszkają. Kiedy osoby wyjeżdżają za granicę w celu wykonywania pracy zarobkowej lub zamieszkania, przepisy wewnętrzne nie wystarczają do zapewnienia im takiej ochrony. Jej gwarancje osoby te mogą uzyskać dopiero dzięki aktom prawa międzynarodowego w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to regulacje prawne, które uzupełniają prawo wewnętrzne danego państwa, zapobiegając utracie przez osoby wykonujące pracę za granicą ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego. Regulacje te – poprzez zapewnienie harmonijnego współistnienia systemów zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw – służą ochronie interesów osób przemieszczających się w celu podjęcia zatrudnienia i posiadających okresy zatrudnienia przebyte na terytorium różnych państw.

W ramach Unii Europejskiej koordynację systemów zabezpieczenia społecznego zapewniają przepisy w randze rozporządzeń Rady i Parlamentu. Przepisy o wspólnotowej koordynacji nie powstały po to, aby zastąpić różne krajowe systemy ubezpieczeń jednym wspólnym systemem europejskim. Każde państwo członkowskie zachowało prawo do decydowania o tym, kto jest objęty jego systemem ubezpieczeń, jakie składki trzeba do tego systemu odprowadzić, jakie świadczenia będą z niego przyznawane i na jakich warunkach. Przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zawierają reguły, dzięki którym osoby podejmujące pracę równocześnie lub kolejno w kilku państwach członkowskich unikają negatywnych następstw podlegania systemom zabezpieczenia społecznego różnych państw. Zapewniają równe traktowanie każdego obywatela Unii i dają prawo do opieki lekarskiej, świadczeń chorobowych, rodzinnych, emerytur czy rent. Wskazują, w którym kraju osoba pracująca lub prowadząca działalność za granicą podlega ubezpieczeniom społecznym. Gwarantują, że świadczenia nabyte w jednym państwie, np. emerytura, będą wypłacane także, jeśli osoba uprawniona przeniesie się do innego państwa. Przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego mają wartość nadrzędną w stosunku do przepisów krajowych państw Unii Europejskiej. Dotyczą one tylko osób, które przemieszczają się w obrębie Unii. Nie obejmują natomiast tych, którzy całą swą karierę zawodową realizowali w jednym kraju.

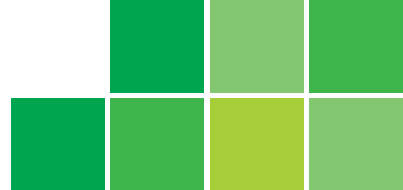
Wielu Polaków, zaczynając legalną pracę za granicą, zapomina o zatroszczeniu się o własne sprawy i najczęściej nie dopełnia wymaganych formalności. To z kolei powoduje niepotrzebne kłopoty, zagubienie w gąszczu przepisów, procedur, instytucji.

Zasady koordynacji obowiązują w następujących państwach:

- w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w tym:
 - w państwach członkowskich Unii Europejskiej: Austrii, Belgii, Bułgarii, na Cyprze, w Czechach, Danii (z wyjątkiem Grenlandii i Wysp Owczych), Estonii, Finlandii, we Francji (także na obszarze Reunion, Martyniki, Gwadelupy i Gujany Francuskiej), w Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, na Litwie, w Luksemburgu, na Łotwie, Malcie, w Niemczech, Polsce, Portugalii (w tym na Maderze i Azorach), Rumunii, na Słowacji, w Słowenii, Szwecji, na Węgrzech, we Włoszech, w Wielkiej Brytanii (w tym na Gibraltarze, nie obowiązują natomiast na Wyspie Man i Wyspach Normandzkich);
 - w Islandii, Lichtensteinie i Norwegii, na podstawie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- w Szwajcarii, na podstawie umowy UE–Szwajcaria o swobodnym przepływie osób.

Od 01 maja 2004 r. w sprawach dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego mają zastosowanie przepisy *Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r.* oraz *Rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r.* Wyżej wymienione akty prawne odnoszą się do przypadków, w których członek rodziny podjął legalne zatrudnienie w państwie członkowskim przed 1 maja 2010 r. Natomiast **dnia 1 maja 2010 r. weszły w życie dwa rozporządzenia zmieniające zasady postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego, tj. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)**

nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. **oraz** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. **Nowe rozporządzenia stosuje się do spraw, w których członek rodziny po 1 maja 2010 r. zamieszkuje i/lub pracuje na terenie innego państwa członkowskiego.** W przypadku Szwajcarii nowe rozporządzenia obowiązują od dnia 01.04.2012 r., a od 01.06.2012 r. przepisy te stosuje się dla Norwegii, Islandii oraz Lichtensteinu.

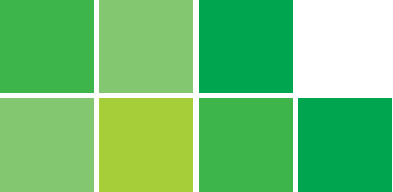
Świadczenia wyłączone z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego:

1. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – od 07.07.2008 r.
2. Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia się dziecka – od 28.04.2006 r.
3. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego – od 01.05.2010 r.

Przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie mają zastosowania w przypadku wyjazdu lub pobytu turystycznego, leczniczego lub związanego z podjęciem przez dziecko kształcenia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenia, których dotyczy koordynacja:

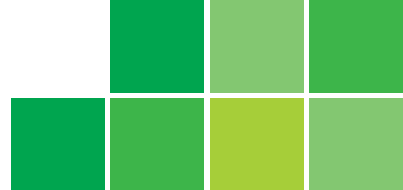
- emerytury,
- renty inwalidzkie,

-
- renty rodzinne,
 - świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - świadczenia rodzinne,
 - świadczenia macierzyńskie,
 - świadczenia chorobowe,
 - świadczenia dla osób bezrobotnych,
 - świadczenia medyczne
 - zasiłki pogrzebowe.

Zadania ROPS-u można podzielić na 3 główne obszary działań: wnioski, formularze i inne – np. prośby o przekazanie informacji czy o interwencję w sprawie w instytucji zagranicznej.

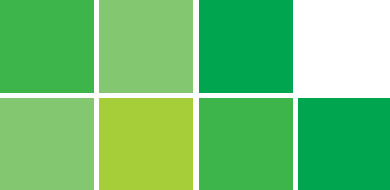
Wedle art. 67 rozporządzenia nr 883/04, **każda osoba** (*niezależnie od tego, czy jest aktywna zawodowo czy nie*) jest uprawniona do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem właściwego państwa członkowskiego, włącznie ze świadczeniami dla członków rodziny, którzy zamieszkują w innym państwie członkowskim (tak jakby zamieszkiwali oni w pierwszym). Jednak **emeryt lub rencista** jest uprawniony do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego właściwego ze względu na emeryturę lub rentę.

W zakresie wniosków do zadań ROPS-u należy ich rozpatrywanie w sytuacji, gdy członek rodziny zamieszkuje i/lub pracuje na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego bądź Szwajcarii. Przed majem 2010 r. istotnym elementem było legalne wykonywanie pracy i podleganie ubezpieczeniu społecznemu. Po tej dacie wystarczy już samo zamieszkiwanie.

Ustalenie kraju pierwszeństwa w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa więcej niż jednego państwa członkowskiego udzielane są świadczenia w tym samym okresie i tym samym członkom rodziny, odbywa się z uwzględnieniem zapisów art. 68 ust. 1 rozporządzenia nr 883/04:

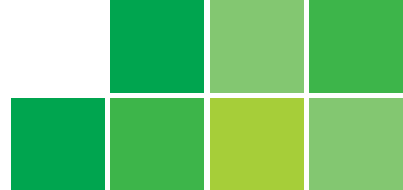
- 1) W przypadku świadczeń wypłacanych przez więcej niż jedno państwo członkowskie z różnych tytułów, kolejność pierwszeństwa jest następująca:
 - b) w pierwszej kolejności – prawa udzielane z tytułu zatrudnienia lub pracy na własny rachunek,
 - c) w drugiej kolejności – prawa udzielane z tytułu otrzymywania emerytury lub renty,
 - d) w ostatniej kolejności – prawa uzyskiwane na podstawie miejsca zamieszkania.
- 2) W przypadku świadczeń wypłacanych przez więcej niż jedno państwo członkowskie z tego samego tytułu (*np. z tytułu aktywności zawodowej w co najmniej dwóch krajach albo z tytułu otrzymywania emerytury lub renty w co najmniej dwóch krajach*), kolejność pierwszeństwa ustalana jest poprzez odniesienie do następujących kryteriów dodatkowych:
 - a) w przypadku świadczeń uzyskiwanych z tytułu zatrudnienia lub pracy na własny rachunek: miejsce zamieszkania dzieci (pod warunkiem, że taka praca jest wykonywana) i dodatkowo, w odpowiednim przypadku – najwyższa kwota świadczeń przewidzianych przez kolidujące ustawodawstwa; w tym ostatnim przypadku

koszt świadczeń dzielony jest według kryteriów określonych w rozporządzeniu wykonawczym;

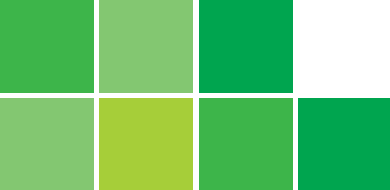
- b) w przypadku świadczeń uzyskiwanych na podstawie otrzymywania emerytur lub rent: miejsce zamieszkania dzieci (pod warunkiem, że emerytura lub renta jest wypłacana na podstawie jego ustawodawstwa) i dodatkowo, w odpowiednim przypadku – najdłuższy okres ubezpieczenia lub zamieszkania na podstawie kolidujących ustawodawstw;
- c) w przypadku świadczeń uzyskiwanych na podstawie miejsca zamieszkania: miejsce zamieszkania dzieci.

Nadmieniamy, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników, a także otrzymywanie zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium z tytułu odbywania stażu czy przygotowania zawodowego z urzędu pracy jest traktowane jako aktywność zawodowa, ponieważ z tego tytułu osoba podlega ubezpieczeniu społecznemu. Osobą aktywną zawodowo – w świetle przepisów unijnych – jest również osoba uprawniona do świadczenia pielęgnacyjnego na dziecko lub osobę dorosłą, jeśli w związku z tym uprawnieniem odprowadzane są składki na ubezpieczenie społeczne (w razie przekroczenia okresu składkowego i nieskładkowego – w przypadku kobiet: 20 lat, w przypadku mężczyzn: 25 lat – i braku odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne osoba nie jest traktowana jako aktywna zawodowo).

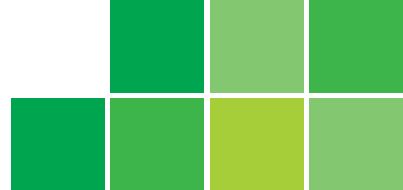
Zgodnie z zapisami art. 23a ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustalenie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego odbywa się w jednym z dwóch trybów:

- 1) W przypadku gdy członek rodziny osoby uprawnionej do otrzymywania świadczeń rodzinnych przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami do marszałka województwa (przekazanie oryginału wniosku wraz z niezbędnymi dokumentami do „ustalenia koordynacji” do ROPS).
 - W przypadku gdy marszałek województwa ustali, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, wydaje decyzję zgodnie z art. 21 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
- 2) W przypadku wyjazdu członka rodziny do państwa, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, po wydaniu przez organ właściwy decyzji przyznającej świadczenia rodzinne, organ ten występuje do marszałka województwa o ustalenie, czy w przedmiotowej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (przekazanie kserokopii wniosku wraz z dokumentami niezbędnymi do „ustalenia koordynacji” do ROPS – tylko za okres zatrudnienia/zamieszkania członka rodziny w innym państwie członkowskim).
 - Organ właściwy nie ma podstaw do wstrzymania z urzędu wypłaty świadczeń rodzinnych w przypadku informacji o zatrudnieniu/zamieszkaniu członka rodziny w innym państwie członkowskim.

Można wstrzymać wypłatę świadczeń do czasu wyjaśnienia sprawy jedynie na podstawie pisemnego wniosku strony. Wstrzymanie wypłaty w takiej sytuacji jest tylko czynnością materialno-techniczną, nie ma tu podstaw do wydawania jakiegokolwiek decyzji.

- W przypadku gdy marszałek województwa ustali, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy uchyla decyzję przyznającą świadczenia rodzinne od dnia, w którym mają zastosowanie ww. przepisy (organ właściwy przesyła oryginał wniosku wraz z dokumentacją oraz uchyloną decyzją za zwrotnym potwierdzeniem odbioru przez wnioskodawcę).
- Po otrzymaniu prawomocnej decyzji uchylającej marszałek województwa wydaje decyzję w sprawie świadczeń rodzinnych zgodnie z art. 21 od dnia, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.
- W związku z realizacją rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne pomoc, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 października 2011 r., podlega przepisom o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Marszałek województwa jest osobą właściwą do wydania decyzji.
- W przypadku gdy przepisy o koordynacji mają zastosowanie, marszałek województwa ustala i dochodzi zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w sprawach.
- W przypadku zwrotu przez instytucję zagraniczną nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych zgodnie z przepisami

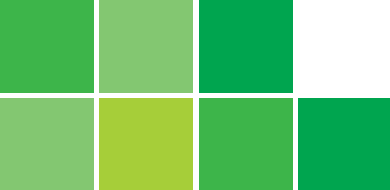

o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, należy niezwłocznie poinformować ROPS.

- W przypadku gdy marszałek województwa ustali, że w sprawie nie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przekazuje sprawę organowi właściwemu w celu ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych.

W sytuacji, gdy ROPS stwierdzi, że Polska jest państwem mającym pierwszeństwo do wypłaty świadczeń rodzinnych, wydaje decyzję z upoważnienia Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego za okres, w którym przepisy o koordynacji mają zastosowanie.

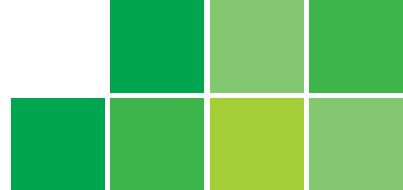
Jeżeli ROPS ustali, że na podstawie ustawodawstwa innego państwa członkowskiego może istnieć prawo do dodatku dyferencyjnego zgodnie z art. 68 ust. 2 rozporządzenia nr 883/04, niezwłocznie przekazuje wniosek do instytucji właściwej tego państwa oraz informuje o tym fakcie zainteresowanego, jak również powiadamia instytucję tego innego państwa członkowskiego o swojej decyzji w sprawie wniosku oraz kwocie wypłaconych świadczeń rodzinnych. W przypadku zbiegu uprawnień, świadczenia rodzinne udzielane są zgodnie z ustawodawstwem wyznaczonym jako mające pierwszeństwo na podstawie powyższych kryteriów. Uprawnienia do świadczeń rodzinnych z tytułu innych kolidujących ustawodawstw są zawieszane do kwoty przewidzianej przez pierwsze ustawodawstwo i – w odpowiednim przypadku – określany jest dodatek dyferencyjny dla sumy, która przekracza tę kwotę.

Dodatek dyferencyjny nie musi być przewidziany dla dzieci zamieszkujących w innym państwie członkowskim, jeżeli uprawnienie do przedmiotowego świadczenia wynika wyłącznie z miejsca zamieszkania.

W przypadku złożenia wniosku o przyznanie świadczeń rodzinnych (ale nie z tytułu pierwszeństwa):

1. instytucja przekazuje wniosek instytucji właściwej państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie z tytułu pierwszeństwa, informuje zainteresowanego i – jeżeli to konieczne – zapewnia dodatek dyferencyjny;
2. instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie z tytułu pierwszeństwa, rozpatruje ten wniosek tak, jakby został on złożony bezpośrednio do niej, a dzień, w którym wniosek został złożony w pierwszej instancji, uważa się za dzień złożenia wniosku w instytucji mającej pierwszeństwo.

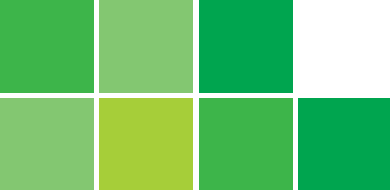
Uwaga!

Zgodnie z art. 68a rozporządzenia nr 883/2004, w przypadku gdy świadczenia rodzinne nie są wykorzystywane przez osobę, której powinny zostać udzielone na utrzymanie członków rodziny, właściwa instytucja wywiązuje się ze swoich prawnych obowiązków poprzez udzielenie tych świadczeń osobie fizycznej lub prawnej, która rzeczywiście utrzymuje członków rodziny, na wniosek i za pośrednictwem agencji instytucji w państwie członkowskim, w którym mają miejsce zamieszkania lub instytucji wyznaczonej bądź organu powołanego w tym celu przez właściwą władzę w państwie członkowskim, w którym mają miejsce zamieszkania.

Ponadto zgodnie z art. 60 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009, w przypadku gdy osoba uprawniona do ubiegania się o świadczenia nie korzysta ze swego prawa, instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie, uwzględnia wniosek o przyznanie świadczeń rodzinnych złożony przez drugiego rodzica, osobę traktowaną jak rodzic lub osobę bądź instytucję występującą w roli opiekuna dziecka/dzieci.

W tej sytuacji instytucja zagraniczna zobowiązana jest do zajęcia w terminie dwóch miesięcy stanowiska w sprawie decyzji tymczasowej.

Jeżeli instytucja, której przekazano wniosek, nie zajmie stanowiska w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania wniosku, zastosowanie ma decyzja tymczasowa, a instytucja ta wypłaca świadczenia przewidziane w obowiązującym ją ustawodawstwie i informuje instytucję, w której złożono wniosek, o kwocie wypłaconych świadczeń (art. 60 ust. 3 rozporządzenia nr 987/09).

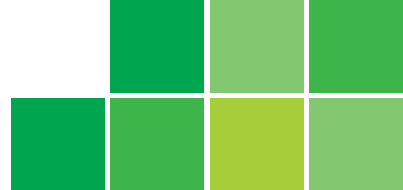

W przypadku gdy po przekazaniu wniosku i decyzji tymczasowej istnieje rozbieżność opinii między zainteresowanymi instytucjami co do tego, która z nich powinna wypłacać świadczenia, zainteresowany (wnioskodawca), który mógłby ubiegać się o świadczenia, gdyby nie zaistniał spór:

- 1) jest tymczasowo uprawniony do świadczeń przewidzianych w ustawodawstwie stosowanym przez instytucję jego miejsca zamieszkania, lub:
- 2) jeżeli osoba ta nie mieszka na terytorium jednego z zainteresowanych państw członkowskich – do świadczeń przewidzianych w ustawodawstwie stosowanym przez instytucję, do której wniosek został złożony w pierwszej kolejności (art. 6 ust. 2 w zw. z art. 60 ust. 4 rozporządzenia nr 987/09).

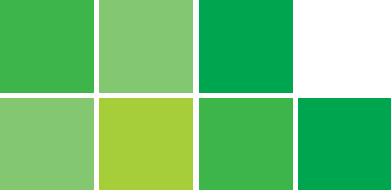
W przypadku gdy zainteresowane instytucje lub władze nie osiągną porozumienia, sprawa może zostać przedstawiona Komisji Administracyjnej przez właściwe władze (w Polsce – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej), nie wcześniej jednak niż w terminie miesiąca od dnia pojawienia się rozbieżności opinii. Komisja Administracyjna stara się pogodzić rozbieżne opinie w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym przedstawiono jej sprawę (art. 6 ust. 3 rozporządzenia nr 987/09).

W przypadku gdy (w wyniku zastosowania ww. procedury dotyczącej eliminowania rozbieżności) zostanie ustalone, że mające zastosowanie ustawodawstwo (po wyeliminowaniu rozbieżności) nie jest ustawodawstwem państwa członkowskiego, do którego zainteresowany (wnioskodawca) został tymczasowo przypisany, lub że instytucja, która tymczasowo przyznała świadczenia, nie jest instytucją właściwą, uważa

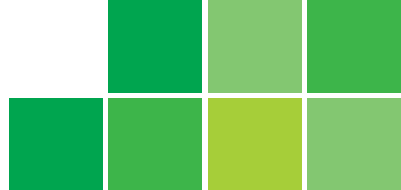
się, że instytucja, którą uznano za właściwą, jest instytucją właściwą z mocą wsteczną, tak jakby rozbieżności opinii nie miały miejsca, najpóźniej od dnia tymczasowego przypisania lub od pierwszego tymczasowego przyznania tych świadczeń (art. 6 ust. 4 rozporządzenia nr 987/09).

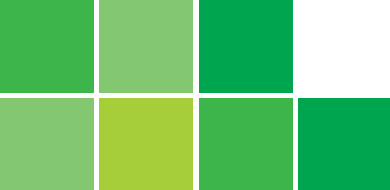
Koordinacji podlegają również pracownicy delegowani po 1 maja 2010 r. do pracy w innym państwie członkowskim. Zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy (normalnie prowadzącym tam swą działalność), a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania tam pracy w jego imieniu, w dalszym ciągu podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy, a osoba ta nie została wysłana w celu zastąpienia innej delegowanej osoby.

Nienależnie pobrane świadczenia rodzinne

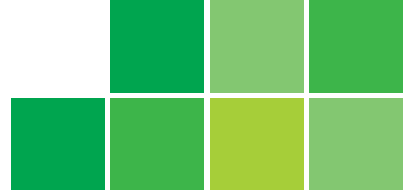

Zasady postępowania w wyżej wymienionych sprawach, do których dotychczas miały zastosowanie przepisy art. 110–112 rozporządzenia nr 574/72, od 1 maja 2010 r. określa art. 72 ust. 1, natomiast w sprawach świadczeń z pomocy społecznej – art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 987/09.

Zgodnie z art. 72 ust. 1 rozporządzenia nr 987/09, jeżeli instytucja państwa członkowskiego wypłaciła danej osobie nienależne świadczenia, może ona (instytucja), na warunkach i w granicach przewidzianych w stosowanym przez nią ustawodawstwie, wystąpić do instytucji każdego innego państwa członkowskiego, odpowiedzialnej za wypłatę świadczeń zainteresowanemu, o potrącenie nienależnej kwoty z kwot zaległych lub bieżących płatności należnych tej osobie, niezależnie od działu zabezpieczenia społecznego, w ramach którego świadczenie jest wypłacane. Instytucja tego ostatniego państwa członkowskiego potrąca odnośną kwotę zgodnie z procedurą wyrównawczą, przewidzianą w stosowanym przez tę instytucję ustawodawstwie, w taki sam sposób, jak gdyby sama dokonała nadpłaty, a następnie przekazuje potrąconą kwotę instytucji, która wypłaciła nienależne świadczenia.

Kolejnym zadaniem ROPS-u jest gromadzenie i przekazywanie – do właściwych instytucji krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii – informacji niezbędnych do ustalenia przez te organy uprawnień do świadczeń rodzinnych dla osób przebywających na terenie tych krajów bądź też członków ich rodzin przebywających w Polsce. Do tej pory zadanie to było realizowane z wykorzystaniem formularzy wspólnotowych z serii E/UK PL E-Form. Od 1 maja 2010 r. oprócz formularzy z serii E 400 (8 druków), w użyciu są także formularze z serii F, tzw. sedy (27 druków).

Na mocy decyzji Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji

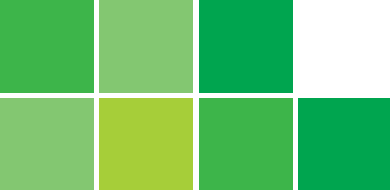
Systemów Zabezpieczenia Społecznego nr H1 i E1, formularze z serii E, wydane przed 1 maja 2010 r., zachowują swoją ważność i są uwzględniane przez państwa członkowskie nawet po tej dacie, aż do upływu terminu ważności lub zastąpienia ich np. przez odpowiedni SED. W przypadku formularzy z serii E wysłanych po tej dacie, odpowiednie instytucje będą akceptować wszelkie istotne informacje w nich zawarte.

W procedurze koordynacji świadczeń rodzinnych wykorzystuje się następujące formularze wspólnotowe: **E 401, E 402, E 403, E 404, E 405, E 406, E 407, E 411**. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu jest jedyną instytucją województwa kujawsko-pomorskiego uprawnioną do wydawania zaświadczeń na ww. formularzach.

Formularze z serii E (głównie E 411 i E 401) powinny być wydane przez instytucje właściwe państw członkowskich i spełniać odpowiednie wymogi formalne: zawierać pieczętkę instytucji właściwej oraz jej pismo przewodnie lub indywidualny numer świadczenia rodzinnego nadany w danej sprawie. Dzięki temu możliwe jest potwierdzenie, iż owe formularze zostały wystawione przez instytucję właściwą danego kraju.

Formularze unijne składają się z dwóch części: A i B. Prawidłowo wypełnione, w części A powinny zawierać :

- dane wnioskodawcy przebywającego za granicą – w pkt. 1,
- dane osoby, której uprawnienie do świadczeń rodzinnych w Polsce musi zostać sprawdzone – w pkt. 2;
- dane dzieci – w pkt. 3,
- datę i podpis urzędnika oraz pieczętkę instytucji właściwej kraju

UE lub EOG wydającej formularz – w pkt. 5.

Zadanie ROPS-u polega na sprawdzeniu, czy istnieją uprawnienia do świadczeń rodzinnych w państwie członkowskim, w którym mieszkają członkowie rodziny i odesłaniu formularza uzupełnionego w części B na adres instytucji właściwej (czyli instytucji, która wydała druk E 411). Na podstawie danych zawartych w części A formularza pracownicy ROPS-u mogą rozpocząć procedurę sprawdzającą uprawnienia do świadczeń członków rodziny wnioskodawcy, mieszkających w Polsce.

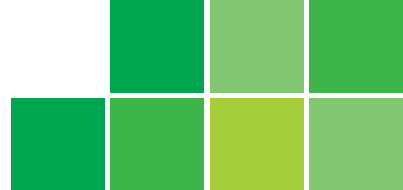
Osoba, której uprawnienie do świadczeń rodzinnych oraz sytuacja zawodowa jest weryfikowana w Polsce, powinna przedłożyć niezbędne dokumenty, dotyczące pobierania świadczeń rodzinnych, sytuacji zawodowej oraz składu rodziny, a także dołączyć zgodę na przetwarzanie danych osobowych.

Uwaga!

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu nie wydaje pustych formularzy z serii E 400.

ROPS, po otrzymaniu formularzy od instytucji zagranicznej, weryfikuje uprawnienia do świadczeń rodzinnych w Polsce. W tym celu zwraca się do osoby sprawującej opiekę nad dziećmi w Polsce z prośbą o przekazanie do ROPS-u następujących dokumentów:

- a) aktualnego zaświadczenia od właściwego realizatora świadczeń rodzinnych,
- b) zaświadczenia dotyczącego faktycznej sytuacji zawodowej współmałżonka w Polsce (np.: *zaświadczenie od pracodawcy, zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy, zaświadczenie o statusie*

ubezpieczenia w KRUS lub oświadczenie o niewykonywaniu pracy zawodowej w kraju),

- c) dowodów osobistych obojga małżonków (do wglądu),
- d) oryginału odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego uwierzytelnionej kopii,
- e) oryginału odpisu skróconego aktu małżeństwa lub jego uwierzytelnionej kopii,
- f) aktualnego zaświadczenia o zameldowaniu członków rodziny (z urzędu gminy – referat ewidencji ludności i dowodów osobistych).

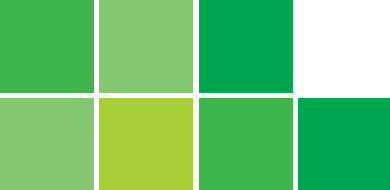
Druki najczęściej stosowane:

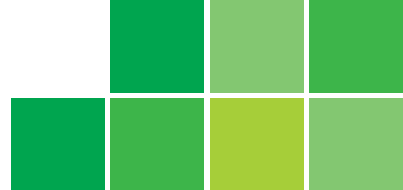
E 401 – dotyczący potwierdzenia stanu rodziny,

E 402 – dotyczący potwierdzenia kontynuowania nauki przez pełnoletnie dziecko, E 404 – zaświadczenie lekarskie dla potrzeb przyznania świadczeń rodzinnych, E 411 – dotyczący potwierdzenia uprawnień do świadczeń rodzinnych w Polsce.

Zaświadczenie od właściwego realizatora świadczeń rodzinnych w Polsce powinno zawierać następujące informacje:

- czy w danym okresie był składany wniosek,
- w przypadku złożenia wniosku i otrzymania decyzji odmownej – wskazanie powodu odmowy,
- w przypadku uprawnienia do świadczeń rodzinnych – wyszczególnienie okresów, rodzaju i kwot na każde dziecko,
- informacja w przypadku rezygnacji z pobierania świadczeń rodzinnych.

Kontakt:

Sprawami świadczeń rodzinnych w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Toruniu zajmuje się:

DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Adres do korespondencji: ul. Słowackiego 114, 87-100 Toruń
Biuro obsługi klienta: ul. Mickiewicza 81 a, 87-100 Toruń

**Przyjmowanie interesantów
w sprawach świadczeń rodzinnych
codziennie z wyjątkiem środy
w godzinach 08.00–15.30**

**Udzielanie informacji telefonicznych
codziennie z wyjątkiem środy
w godzinach 10.00–14.00
tel. (056) 651 07 02
tel. (056) 661 98 44**

www.ropstorun.home.pl
www.rops.torun.ibip.pl

WYKAZ EUROPEJSKICH INSTYTUCJI ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

**[http://ec.europa.eu/employment_social/social-security-directory/
welcome.seam?langId=pl](http://ec.europa.eu/employment_social/social-security-directory/welcome.seam?langId=pl)**